

**СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
СУМСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ**

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

01.03.2023

№ 76-ОД

**Про затвердження регіональ-
ної програми «Ліси Сумщини»
на 2023-2025 роки**

Відповідно до пункту 2 статті 31 Лісового кодексу України, статей 6, 21 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статті 6 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», з метою забезпечення реалізації державної та регіональної політики у сфері лісового господарства, а також охорони, захисту (у тому числі від пожеж), раціонального використання й відтворення лісових ресурсів, підвищення ефективності ведення лісового господарства, задоволення потреб суспільства в екологічних та сировинних ресурсах лісу:

1. Затвердити регіональну програму «Ліси Сумщини» на 2023-2025 роки, що додається.

2. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови Сумської обласної державної адміністрації – начальника обласної військової адміністрації Бойко О.А.

**Тимчасово виконуючий обов'язки
голови обласної державної
адміністрації – начальника обласної
військової адміністрації**

Тарас САВЧЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови Сумської
обласної державної адміністрації –
начальника обласної військової
адміністрації
01 березня 2023 року № 76-ОД

**РЕГІОНАЛЬНА ПРОГРАМА
«Ліси Сумщини» на 2023-2025 роки**

м. Суми, 2023

1. Паспорт регіональної програми «Ліси Сумщини» на 2023-2025 роки (далі – Програма)

1	Ініціатор розроблення Програми	Сумська обласна державна адміністрація
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про схвалення Програми	Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 27.12.2022 № 478-ОД «Про розроблення проекту регіональної програми «Ліси Сумщини» на 2023-2025 роки»
3.	Розробник Програми	Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації
4	Співрозробники Програми	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»
5	Відповідальний виконавець Програми	Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації
6	Учасники Програми	Структурні підрозділи Сумської обласної державної адміністрації, підприємства, установи, організації
7	Номер і назва завдання Стратегії регіонального розвитку, якому відповідає Програма	3.2.1. Збереження та захист довкілля
8	Строк реалізації Програми	2023-2025 роки
9	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Спеціальний фонд обласного бюджету Сумської області (обласний фонд охорони навколишнього природного середовища), кошти підприємств
10	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, усього, у тому числі:	585854,5 тис. грн
11	коштів державного бюджету	-
12	коштів місцевого бюджету	-
13	коштів інших джерел	580854,5 тис. грн
14	коштів обласного бюджету	5000 тис. грн

2. Загальні положення

Правовою основою регіональної програми «Ліси Сумщини» на 2023-2025 роки є Лісовий кодекс України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», Указ Президента України від 7 червня 2021 року № 228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» та інші нормативні акти в галузі природоохоронного та лісового законодавства.

Програма визначає основні напрями сталого розвитку лісового господарства в регіоні, є строковою і передбачає здійснення заходів щодо створення нових лісів, підвищення продуктивності та поліпшення якості лісів, оптимізації регіональної лісової політики, подолання основних дестабілізуючих факторів екологічної ситуації, попередження та оперативне гасіння лісових пожеж.

Програма базується на визначальній біосферній ролі лісів регіону, особливих екологічних функцій лісів та їх експлуатаційному значенні. Розроблення Програми зумовлене необхідністю вирішення комплексу екологічних, лісівничих, економічних, організаційних та господарських проблем, які стримують розвиток лісового господарства та захисного лісорозведення.

Програма спрямована на реалізацію завдання 3.2.1 «Збереження та захист довкілля» оперативної цілі 3.2 «Безпека населення та територій» Стратегії регіонального розвитку Сумської області на 2021-2027 роки, затвердженій рішенням Сумської обласної ради восьмого скликання від 11.12.2020.

3. Аналіз поточної ситуації

Загальна площа земель лісового фонду Сумської області на 01.12.2022 становить 452,1 тис. га, з яких вкрито лісовою рослинністю 425,0 тис. га, лісистість території складає 17,9 %.

Як у цілому в Україні, ліси Сумської області перебувають у віданні багатьох користувачів. Основними є державні лісогосподарські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України, за якими закріплено згідно з матеріалами лісовпорядкування на 01.01.2018, 285,7 тис. га, або 63,2 %. У віданні органів місцевого самоврядування перебувають ліси комунальної власності – 154,1 тис. га, або 34,1 %, де господарюють підприємства «Сумиоблагроліс». Інші міністерства і відомства (екології, транспорту, Міноборони) – 12,3 тис.га, або 2,7 %.

Сумська область за запасами деревини належить до лісоресурсних. За площею лісів посідає дев'яте місце серед областей України. Оптимальна лісистість області згідно з науковими рекомендаціями становить 20 %. У зв'язку з цим Програма спрямована на підвищення лісистості області та подолання негативних кліматичних факторів.

Станом на 01.01.2022 лісогосподарськими підприємствами області здійснено відновлення лісів на площі 1657,5 га. За підсумками року

лісогосподарськими підприємствами області створено лісових культур (посів та посадка) на площі 1540,4 га, у тому числі залишено під природне поновлення 111,1 га.

4. Формулювання проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

Основними проблемами лісового господарства і захисного лісорозведення області є:

недостатня лісистість території, несприятливі природно-кліматичні та лісорослинні умови;

значна вразливість лісів лісовими пожежами та іншими негативними факторами, зумовлена особливостями їх розташування і користування;

напружений санітарний стан лісів, наростання кількості осередків та чисельності шкідників і хвороб;

всихання лісів, пов'язане із зростанням посушливості клімату і досягненням насаджень природної стиглості.

Головними причинами виникнення проблем є:

недостатнє фінансування розвитку лісового господарства регіону, яке має обмежені можливості мобілізації власних коштів від лісокористування;

недосконалість та неузгодженість законодавчої і нормативно-правової бази в питаннях землекористування, відводу земель, лісокористування та охорони навколишнього природного середовища;

природно-історична динаміка формування лісового фонду, періодичні природно-кліматичні аномалії, переважання штучно створених лісів (потребують посиленого догляду та поліпшення вікової, видової і товарної структури);

зростання техногенного навантаження на лісові екосистеми.

5. Визначення мети

Забезпечення реалізації державної та регіональної політики у сфері лісового господарства, а також охорони, захисту (у тому числі від пожеж), раціонального використання й відтворення лісових ресурсів, підвищення ефективності ведення лісового господарства, задоволення потреб суспільства в екологічних та сировинних ресурсах лісу.

6. Визначення відповідальних виконавців

Відповідальним виконавцем Програми визначено Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації.

Виконавець кожного заходу (головний розпорядник коштів) визначається кошторисом витрат та планом природоохоронних заходів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища Сумської області на відповідний рік, затверджених рішеннями Сумської обласної ради.

7. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання завдань, заходів

До основних шляхів виконання Програми належать:

збільшення лісистості області з метою наближення її до оптимального рівня шляхом створення нових лісових насаджень на землях, непридатних для ведення сільського господарства;

раціональне використання лісових ресурсів, підвищення продуктивності лісів, поліпшення якісного складу лісових насаджень, збереження їх біологічного різноманіття шляхом введення в їх склад цінних біологічно-стійких, продуктивних порід;

удосконалення лісонасінневої та лісорозсадницької бази шляхом створення лісонасінневих плантацій та розширення площ лісових розсадників;

створення ефективної системи охорони і захисту лісів від пожеж, шкідників і хвороб лісу та інших лісопорушень;

проведення планових профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації лісових пожеж на території лісового фонду;

актуалізація інформації про стан лісового фонду Сумської області, як наслідок – визначення напрямів розвитку лісового господарства регіону.

Заходи щодо створення захисних лісових насаджень (заліснення невідь, малопродуктивних, деградованих, порушених земель тощо), у першу чергу, спрямовані на охорону навколишнього природного середовища, подолання таких дестабілізуючих факторів, як ерозія ґрунтів та виснаження річок і водоймищ. Лісорозведення в цілому орієнтоване на збільшення площ біологічно стійких та високопродуктивних насаджень, що в свою чергу сприятиме ефективному веденню лісового господарства.

Лісовідновні заходи передбачається здійснювати в обсягах, які забезпечать повне заліснення площ зрубів від рубок головного користування в межах розрахункової лісосіки, суцільних санітарних рубок тощо.

Заходи, що потребують фінансування з обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, повинні відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів».

Виконання заходів Програми передбачається здійснювати впродовж 2023-2025 років. Орієнтовні обсяги фінансування Програми наведені у додатку 1 «Ресурсне забезпечення Програми». У процесі впровадження Програми заходи можуть коригуватися залежно від змін екологічної ситуації та економічного стану.

8. Перелік завдань і заходів Програми, напрямів використання бюджетних коштів та результативних показників

Перелік завдань і заходів Програми, напрями використання бюджетних коштів та результативні показники визначені в додатку 2 «Перелік завдань, заходів та показників Програми».

9. Визначення механізму реалізації завдань і заходів Програми

Відбір та визначення конкретних заходів на виконання Програми здійснюється відповідно до Положення про обласний фонд охорони навколишнього природного середовища Сумської області, затвердженого рішенням обласної ради від 29.10.2021 року.

Закупівля товарів, робіт і послуг здійснюється відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».

10. Координація та контроль за ходом виконання Програми

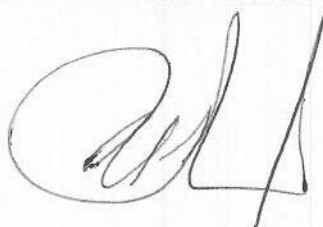
Координацію дій між учасниками та виконавцями Програми та контроль за її виконанням здійснює Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації.

Учасники та виконавці Програми за підсумками року надають інформацію щодо заходів її виконання за напрямками до Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації до 20 січня року, наступного за звітним.

Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації узагальнює інформацію, готує звіт та щороку, до 20 лютого року, наступного за звітним, надає його на розгляд голові Сумської обласної державної адміністрації та голові Сумської обласної ради.

Звіт про виконання заходів Програми публікується в матеріалах регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища за звітний рік.

Керівник апарату

Ігор КАЛЬЧЕНКО

Директор Департаменту
захисту довкілля та енергетики

Ірина КАШПУР

Додаток 1
до Програми

Ресурсне забезпечення Програми

тис. гривень

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Роки			Усього витрат на виконання Програми
	2023 рік	2024 рік	2025 рік	
Обсяг ресурсів, усього у тому числі:	199350,5	185151,9	201352,1	585854,5
обласний бюджет	3000	1000	1000	5000
місцеві бюджети	-	-	-	-
державний бюджет	-	-	-	-
кошти інших джерел	196350,5	184151,9	200352,1	580854,5

Додаток 2
до Програми

Перелік завдань, заходів та показників Програми

№ з/п	Перелік заходів	Показники виконання заходу, один. виміру	Виконавець заходу, показника*	Фінансування				Очікуваний результат
				Джерела	Обсяги, тис. грн			
					2023	2024	2025	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Завдання 1. Актуалізація інформації про стан лісового фонду Сумської області								
1.1.	Проведення базового лісовпорядкування	Факт проведення	Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	-	1300,0	-	Проведення базового лісовпорядкування ДП «Шосткинський агролісогосп»
1.2.	Оформлення речових прав на земельні ділянки, що надані в постійне користування	Факт виконання робіт	Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	8400,0	8400,0	8400,0	Оформлення речових прав на земельні ділянки, що перебувають у постійному користуванні комунальних лісогосподарських підприємств на площі понад 50 тис. га
Завдання 2. Збільшення лісистості								
2.1.	Виконання робіт із лісорозведення, догляд за лісовими культурами	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	3632,0	3632,0	3632,0	Виконання робіт із лісорозведення на площі понад 900 га
2.2.	Виконання робіт із створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	4008,0	4008,0	4008,0	Збільшення площі захисних лісових насаджень на площі понад 300 га

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.3	Здійснення заходів, пов'язаних із відтворенням та охороною природних ресурсів, а саме створення лісового селекційно-насінного центру для вирощування садивного матеріалу із закритою кореневою системою на базі Філії «Лебединське лісове господарство» ДП «Ліси України»	Факт створення	Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації, Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства	Обласний фонд ОНПС Кошти інших джерел	2000,0 30000,0	- -	- -	Створення комплексу по вирощуванню сіянців лісових порід (дуб та сосна) із закритою кореневою системою на території Філії «Лебединське лісове господарство» ДП «Ліси України»: будівництво теплиць
2.4.	Вирощування садивного матеріалу, утримання селекційних комплексів, плантацій, розсадників, насінневих заводів і лісонасінневих лабораторій	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	79272,0	84272,0	94272,0	Забезпечення якісним садивним матеріалом лісогосподарських підприємств у кількості понад 30 млн шт.
2.5.	Проведення рубок доглядів у молодняках (освітлення та прочистка)	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	65688,0	76688,0	83688,0	Поліпшення якості, породного складу насаджень, збереження і посилення екологічних (захисних, водоохоронних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих, рекреаційних), естетичних та інших властивостей лісу на орієнтовній площі 31 тис. га

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Завдання 3. Охорона лісів від пожеж								
3.1.	Проведення протипожежного впорядкування лісового фонду, створення мінералізованих смуг, протипожежних розривів, проведення профілактичних заходів	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, Сумське обласне комунальне агролісгосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	2335,0	2335,0	2335,0	Проведення планових профілактичних протипожежних заходів. Створення мінералізованих смуг, що доглядаються протяжністю не менше 6,56 тис. км
3.2.	Запобігання виникненню і ліквідація лісових пожеж	Факт придбання	Департамент захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації Сумське обласне комунальне агролісгосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Обласний фонд ОНПС	1000,0	1000,0	1000,0	Посилення матеріально-технічного забезпечення лісгосподарських підприємств з метою запобігання та ліквідації лісових пожеж окремих їх наслідків, придбання пожежних автомобілів та іншого обладнання
				Кошти інших джерел	981,8	981,8	981,8	
3.3.	Будівництво об'єктів протипожежного призначення (пожежних станцій, пожежно-спостережних веж, щогл, ТСС, протипожежних пунктів тощо)	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства	Кошти інших джерел	1000,0	1000,0	1000,0	Посилення матеріально-технічного забезпечення лісгосподарських підприємств з метою запобігання, оперативного виявлення та ліквідації лісових пожеж

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Завдання 4. Захист лісів від шкідників та хвороб								
4.1.	Здійснення лісопатологічних обстежень	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства	Кошти інших джерел	1000,0	1500,0	2000,0	Проведення лісопатологічних обстежень на площі 170 тис. га на рік
Завдання 5. Забезпечення охорони лісу від незаконних рубок								
5.1.	Утримання лісової охорони	Факт виконання робіт	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, Сумське обласне комунальне агролісогосподарське підприємство «Сумиоблагроліс»	Кошти інших джерел	33,7	35,1	35,3	Площа патрулювання для протидії незаконних рубок на площі понад 440 тис. га
Усього на Програму				Обласний фонд ОНПС	3000,0	1000,0	1000,0	
				Кошти інших джерел	196350,5	184151,9	200352,1	

Примітка:

* – відповідальний виконавець заходу (головний розпорядник коштів) визначається кошторисом витрат та планом природоохоронних заходів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища Сумської області на відповідний рік, затверджених рішеннями Сумської обласної ради